

โรคเบาหวาน (Diabetes)

ปี พ.ศ. 2556 (ค.ศ. 2013) สำนักระบาดวิทยาได้รับข้อมูลจากระบบแฟ้มมาตรฐานจำนวน 4 แฟ้ม จากสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งรับข้อมูลจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทั่วประเทศทั้ง 76 จังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพมหานคร) ซึ่งประกอบไปด้วยแฟ้ม PERSON, CHRONIC, NCDSCREEN และ DEATH จากฐานข้อมูลผู้มารับบริการในสถานพยาบาลของรัฐ เฉพาะผู้มีสัญชาติไทย และกำลังอาศัยอยู่ในพื้นที่ ข้อมูลดังกล่าวได้ถูกนำมาวิเคราะห์และแปลผล โดยใช้โปรแกรม Disease Surveillance ที่จัดทำโดยสำนักระบาดวิทยา

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 - 31 ธันวาคม 2556 มีผู้ป่วยเบาหวานที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ป่วยเบาหวานรายใหม่ 338,244 ราย อัตราป่วย 573.86 ต่อประชากรแสนคน ผู้ป่วยสะสม 2,673,684 ราย อัตราป่วย 4,536.17 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต จำนวน 7,759 ราย อัตราตาย เท่ากับ 13.16 ต่อประชากรแสนคน อัตราป่วยตายร้อยละ 0.29

อัตราป่วยของผู้ป่วยเบาหวาน มีแนวโน้มคงที่ในช่วงปี พ.ศ. 2552 - 2556 (ค.ศ. 2009 - 2013) (รูปที่ 1) อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราป่วยในปี พ.ศ. 2555 พบว่า อัตราป่วยลดลง ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง เท่ากับ 1:1.6 กลุ่มอายุที่พบสูงสุด คือ กลุ่มอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 50 - 59 ปี, 40 - 49 ปี, 15 - 39 ปี และต่ำกว่า 15 ปี มีอัตราป่วยเท่ากับ 1,857.05, 1,202.22, 533.50, 85.00 และ 10.40 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ ภาคกลางได้รับรายงานสูงสุด อัตราป่วยเท่ากับ 704.72 ต่อประชากรแสนคน รองลงมา ภาคเหนือ (564.39) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (545.88) และภาคใต้ (418.62) (รูปที่ 2) จังหวัดที่มีอัตราป่วยสูงสุด คือ จังหวัดสมุทรสงคราม รองลงมาคือ ลำปาง ปราจีนบุรี อ่างทอง ชัยนาท สมุทรสาคร นนทบุรี นครสวรรค์ จันทบุรี และภูเก็ต เท่ากับ 1,855.43, 1,434.04, 1,174.18, 1,174.04, 1,055.65, 1,046.42, 1,016.56, 1,003.96, 987.50 และ 946.02 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ (รูปที่ 3) ผู้ป่วยส่วนใหญ่ ร้อยละ 47.40 เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล รองลงมาคือ โรงพยาบาลชุมชน (25.58%) โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป (21.24%) และอื่น ๆ (5.78%)

ผู้ป่วยเบาหวานที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ป่วยรายใหม่ จำนวน 65,148 ราย ที่มีภาวะความดันโลหิตสูงร่วมด้วย ร้อยละ 67.32 มีภาวะแทรกซ้อนร่วมด้วย ร้อยละ 19.26 โดยจำแนกเป็นภาวะแทรกซ้อนทางไต จำนวน 6,974 ราย (10.70%) ภาวะแทรกซ้อนทางตา จำนวน 5,947 ราย (9.13%) ภาวะแทรกซ้อนทางระบบประสาท จำนวน 3,367 ราย (5.17%) ภาวะแทรกซ้อนทางหลอดเลือด

เลือดแดง จำนวน 3,147 ราย (4.83%) ภาวะแทรกซ้อนอื่น ๆ จำนวน 36,212 ราย (55.58%) และภาวะแทรกซ้อนหลายอย่าง จำนวน 9,501 ราย (14.58%)

การคัดกรองประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 29,589,520 คน (ครอบคลุมในการคัดกรอง ร้อยละ 63.25) พบว่ามีภาวะน้ำตาลหนักเกินและอ้วน (20.69%) ภาวะอ้วนลงพุง (4.06%) สูบบุหรี่ (10.55%) ดื่มสุรา (9.74%) มีประวัติญาติสายตรงเป็นโรคเบาหวาน (8.15%) และผลความดันโลหิตครั้งสุดท้ายมีค่ามากกว่า 140/90 มิลลิเมตรปรอท ขึ้นไป ร้อยละ 1.50

สรุป อัตราป่วยของผู้ป่วยเบาหวานในปี พ.ศ. 2556 เท่ากับ 4,536.17 ต่อประชากรแสนคน โดยมีผู้ป่วยเบาหวานที่เพิ่งขึ้นทะเบียนเป็นผู้ป่วยเบาหวานรายใหม่ อัตราป่วย 573.86 ต่อประชากรแสนคน และมีแนวโน้มคงที่ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ร้อยละ 67 มีภาวะความดันโลหิตสูงร่วมด้วย พบว่ามีภาวะแทรกซ้อนแล้วร้อยละ 19 เพศหญิงมีส่วนป่วยมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ ภาคที่พบอัตราป่วยโรคเบาหวานสูงสุดคือ ภาคกลาง อัตราตาย 13.16 ต่อประชากรแสนคน อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์นี้ ครอบคลุมเพียงกลุ่มประชากรที่มารับบริการในสถานพยาบาลของรัฐเท่านั้น อีกทั้งความครอบคลุมในการคัดกรองความเสี่ยงยังอยู่ในเกณฑ์ไม่สูง ดังนั้นอัตราป่วยที่ได้จึงน่าจะต่ำกว่าความเป็นจริง จากการเฝ้าระวังที่ได้จากการคัดกรองในปีนี้มีนโยบายให้ดำเนินการผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป พบว่าพฤติกรรมเสี่ยงที่ก่อให้เกิดโรคเบาหวานยังสูงอยู่

ผู้เรียบเรียง

อมรา ทองหงษ์

บรรณาธิการวิชาการ

นพ.อรรถเกียรติ กาญจนพิบูลวงศ์

Fig.1

Reported Cases of Diabetes per 100,000 Population by Year, Thailand, 2009 - 2013

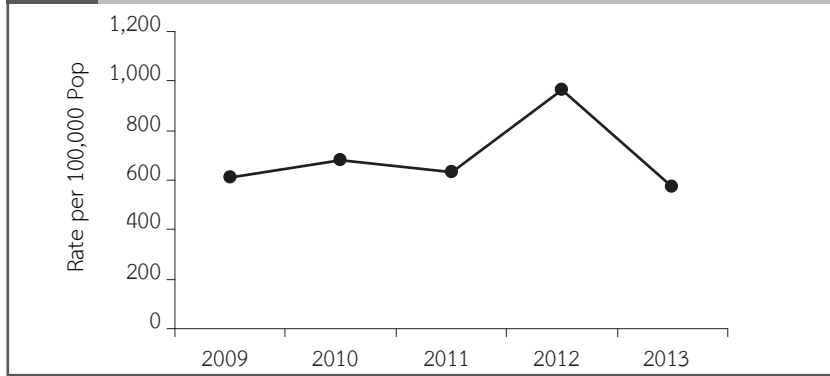

Fig.2

Reported Cases of Diabetes Mellitus per 100,000 Population by Region, Thailand, 2009 - 2013

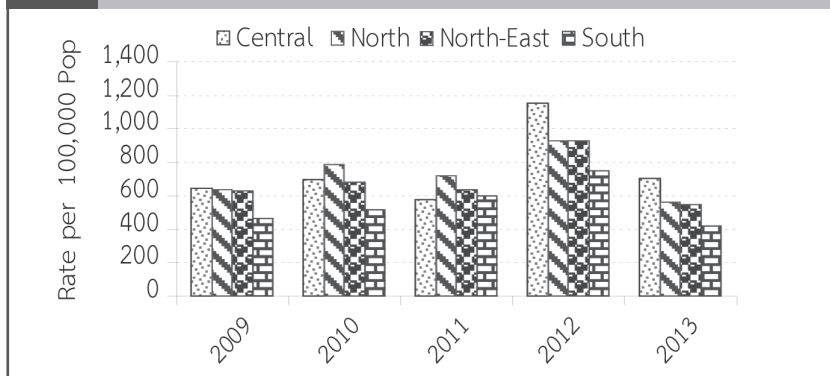

Fig.3

Reported Cases of Diabetes per 100,000 Population by Province, Thailand, 2013

